

Over oude tijden die herleven en het konijn uit de hoge hoed

Opinie

Nico van Eijk*

Oude tijden herleven. Dat is de eerste gedachte die bij je opkomt wanneer je naar de laatste ontwikkelingen met betrekking tot digitale radio kijkt. Het lijkt een herhaling van de verdeling van de FM-frequenties voor commerciële omroep. Het duurde al met al bijna een decennium om die frequenties verdeeld te krijgen. Lange tijd was er veel gedoe over de planning van de beschikbare ruimte. Die moest zorgvuldig gebeuren en was een door de rechter geaccepteerde reden voor verder uitstel. Een en ander resulteerde uiteindelijk in het beruchte 'zero base'-frequentieplan. Daarnaast was er veel discussie over de te gebruiken verdeelmethode. Een proces dat in 1993 in gang werd gezet, leidde pas in 2003 tot definitieve vergunningverlening (waar nog jaren over is geprocedeerd en mogelijk nu nog enige geschillen lopen).

Ooit, lang, lang geleden, zo rond 1995, werd besloten om digitale radio in te voeren op basis van de T-DAB-standaard en zijn in internationaal verband frequenties toegewezen aan Nederland. Pas in 2001 werd het frequentieplan dusdanig gewijzigd dat de betreffende frequenties konden worden verdeeld. In 2003 zijn T-DAB-frequenties toebedeeld aan de landelijke publieke omroep, die in 2004 begon met uitzenden. Frequenties voor commerciële omroep en publieke regionale/lokale omroep bleven onberoerd op de plank liggen in afwachting van een verdelingsbeleid. De betrokken bewindspersonen bleven maar met de Tweede Kamer en de marktsector debatteren over wat de beste oplossing zou kunnen zijn. Voor de zomer (van dit jaar) liet de betrokken staatssecretaris weten dat hij er nog weer eens goed over moest nadenken en na de zomer met een nieuw standpunt zou komen.

Het gedreutel werd een van de betrokken partijen te veel. De Europe stapte onlangs naar de voorzieningenrechter in Rotterdam en eiste dat er een begin zou worden gemaakt met de verdeling van T-DAB frequenties voor commerciële omroep (LJN BB2343, 16 augustus 2007).¹ Evenals dat het geval was met de FM-frequenties oordeelt de rechter opnieuw dat frequenties niet tot Sint-Juttemis ongebruikt mogen blijven en uitgifte van beschikbare frequenties prohibitief is. En opnieuw is de rechter van oordeel dat het de verantwoordelijkheid van de minister is om frequenties uit te geven en dat er geen instemmingsrecht of andere vorm van formele betrokkenheid van de Tweede Kamer is. Toch gaat de eiser nat want er komt een konijn uit de hoge hoed. Zoals er bij de verdeling van de

FM-frequenties eerst een goede frequentieplanning moest komen, blijken er nu recente Europese ontwikkelingen te zijn die moeten worden meegenomen. In plaats van het oorspronkelijk beoogde gebruik van de frequenties voor digitale radio op grond van de T-DAB-standaard zouden deze nu een bredere bestemming moeten krijgen (meer technologie-onafhankelijk zodat ook multimediaal gebruik mogelijk zou worden). Een definitieve beschikking van de Europese Commissie was in de maak en die zou voor Nederland bindend zijn; van verdeling op basis van de oude regels zou dus geen sprake kunnen zijn. In oktober zou er meer duidelijkheid zijn. De frequenties zouden dan binnen vijf maanden kunnen worden verdeeld, aldus de Nederlandse Staat. De rechter gaat met dit verdere uitstel akkoord op grond van het argument dat een nu op te starten procedure in het licht van de Europese ontwikkelingen niet doelmatig zou zijn.

In een uitgebreide brief aan de Tweede Kamer (*Kamerstukken II, 2006-2007, 24 095, nr. 214*) wordt onder verwijzing naar de uitspraak uitvoerig uit de doeken gedaan waarom T-DAB inmiddels passé is, de eerder voorgestelde uitfasering van de FM-frequenties niet meer aan de orde is (die worden gedigitaliseerd) en multimediaal gebruik de toekomst is.

Geluk bij een ongeluk zou men kunnen stellen. De invoering van T-DAB in Europa verloopt moeizaam en er is inmiddels technologische vooruitgang geboekt. Door het uitstel kan nu weer in de vaart der volkeren worden meegegaan. Mooi, maar geen reden om de werkelijkheid uit het oog te verliezen. Keer op keer leidt de verdeling van etherfrequenties tot vergaande politieke bemoeienis en langdurig uitstel. Dat is niet alleen het geval bij omroepfrequenties, maar doet zich eveneens voor bij de verdeling van frequenties voor ander gebruik (zoals mobiele telefonie of 'wimax'). Het is maar de vraag of de wijzigingen van de Telecommunicatiewet die worden voorgesteld voldoende zijn om dit probleem op te lossen. Het is minstens zo belangrijk dat er een daadwerkelijke knip wordt aangebracht tussen beleid en uitvoering, onder andere door een betere scheiding aan te brengen tussen wat beleid en uitvoering is en door uitvoering meer op afstand te plaatsen (bijvoorbeeld door de verdeling onder te brengen bij een onafhankelijk toezichthouder). Zolang frequentieverdeling in haar volle breedte onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister valt, zal het aanmodderen blijven.

* Prof. dr. N.A.N.M. van Eijk is verbonden aan het Instituut voor Informatierecht (IViR, Universiteit van Amsterdam, www.ivir.nl/medewerkers/vaneijk.html).

1 Zie ook Documentatie, p. 309.